

Deel 4

Studies in Openbaring

De Getrouwe Getuige

Hoofdstuk 1

Inleiding

In de voorafgaande delen hebben we onder andere gezien dat de inhoud van Openbaring verweven is met de geschiedenis van Israël. De dag des Heeren is de inhoud van veel van de profeten van Israël. Het beest dat uit de zee opkomt vonden we bij Daniël ook al terug. Het is meer dan waarschijnlijk dat degenen die op de aarde wonen in Openbaring degenen zijn die in het land wonen: het land Israël.

Zo wijzen deze lijnen in de richting hoe we het boek uit moeten leggen en verstaan. We proberen niet gelijk alles op onszelf toe te passen, maar we proberen alles wat meer in het grote geheel van Gods heilshandelen in deze wereld te zien.

Uit Efeze 1 weten we dat God een plan, een doel met alles heeft.

*'In Hem hebben wij de verlossing, door Zijn bloed, namelijk de vergeving van de overtredingen, overeenkomstig de rijkdom van Zijn genade, die Hij ons overvloedig geschonken heeft, in alle wijsheid en bedachtzaamheid, toen Hij ons, overeenkomstig Zijn welbehagen, dat Hij in Zichzelf voorgenomen had, **het geheimenis van Zijn wil bekendmaakte**, om in de bedeling van de volheid van de tijden alles weer in Christus bijeen te brengen, zowel wat in de hemel als wat op de aarde is.'* (Ef. 1:7-10).

God heeft een voornemen. Hij wil ons Zijn wil bekendmaken. Hij wil ons iets mededelen van de dingen die Hij doet en waar Hij naar toewerkt. Dat doet Hij aan degenen die verlost zijn door het bloed van Christus. Als we iets willen gaan verstaan van dat voornemen, het geheimenis van Zijn wil, dan zullen we onder leiding van Hemzelf de Bijbel moeten onderzoeken; Schrift met Schrift moeten verklaren en langzaam aan het gehele bouwwerk van Zijn voornemen der eeuwen (Ef. 3:11) voor onze ogen opgebouwd zien worden.

Hierin raken we nooit uitgeleerd. Als we de eerste contouren zien verrijzen dan moeten we niet rusten en denken dat we alles al weten. We moeten doorgaan met onderzoek, letten op de details en het gebouw van binnen en van buiten proberen te verkennen.

In dit voornemen der eeuwen maakt God Zichzelf bekend. Dat is natuurlijk het hoogste doel. Hem meer en meer te leren kennen in Christus Jezus, de Heere. Dat was Paulus' bede voor de Efeziërs,

'opdat de God van onze Heere Jezus Christus, de Vader van de heerlijkheid, u de Geest van wijsheid en van openbaring geeft in het kennen van Hem' (Ef. 1:17).

Dat doen we niet buiten de Schriften om. Dat kan ook niet. Daarom zijn ook deze studies in Openbaring geschreven. Om iets bij te dragen aan het zichtbaar worden van dat wonderlijke gebouw (Ef. 2:20-22).

In dit boekje gaan we kijken naar een van de namen van Christus in dit boek: de getrouwe Getuige. Deze lijn van studie in de namen van de Heere die in Openbaring voorkomt is weer een geheel andere benadering. Ook nu zal blijken dat we de Tenach hard nodig hebben om een en ander te begrijpen. We proberen deze naam van de Heere Jezus Christus in de context te begrijpen en te doorgronden waarom Hij Zich juist hier, in de openingsverzen van Openbaring Zich zo bekendmaakt.

Hoofdstuk 2

De context

De naam van de Christus, de getrouwe Getuige, komt voor in de zegenbede aan de zeven gemeenten van Azië, die later in het boek met name genoemd worden.

*‘Johannes aan de zeven gemeenten die in Asia zijn: genade zij u en vrede, van Hem Die is en Die was en Die komt, en van de zeven Geesten, Die voor Zijn troon zijn, en van Jezus Christus, Die **de getrouwe Getuige** is, de Eerstgeborene uit de doden en de Vorst van de koningen der aarde. Hem Die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewassen heeft in Zijn bloed, en Die ons gemaakt heeft tot koningen en priesters voor God en Zijn Vader, Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.’*
(Opb. 1:4-6).

In de eerste plaats zien we dat dit niet Zijn eerste naam is die hier wordt genoemd. ‘Die is en Die was en Die komt’ gaat eraan vooraf. ‘De Komende’ is ook een Naam Die het overdenken en bestuderen waard is. Hij is het beloofde Zaad Dat komen zou. Van Hem getuigen de Schriften voortdurend en er wordt steeds naar Hem verwezen. Johannes de Doper vroeg er al om toen hij in de gevangenis zat in afwachting van zijn executie.

*‘Bent U het **Die komen zou**, of verwachten wij een ander?’* (Mat. 11:3).

Bent U Degene Die wij verwachten en Die beloofd heeft dat Hij komen zou? Of gaat het om een ander? Johannes kreeg een duidelijk antwoord en ook wij lezen in Openbaring dat het over niemand anders gaat dan de Heere Jezus.

In het boek Openbaring komt deze naam nog diverse keren voor.¹ Uit 11:17 maken we op dat deze naam in verband staat met de komst van Zijn Koninkrijk.

Daarnaast is 'Die is en Die was en Die komt' een sterke verwijzing naar de verbondsnaam HEERE, Jehova en heeft alles te maken met de Naam waarmee God Zich aan Mozes bekendmaakte: 'IK BEN DIE IK BEN', of 'IK ZAL ZIJN, DIE IK ZIJN ZAL' (Ex. 3:14). Het is veelzeggend dat juist hier God deze Naam voor Zichzelf gebruikt aan de vooravond van de verlossing van Zijn volk uit Egypte. 'Die is en Die was en Die komt' gebruikt Hij aan de vooravond van een nog veel grotere verlossing van Zijn volk uit Egypte.²

Dit alles geef ik mee ter overdenking en ik hoop er in een ander boekje op terug te komen.

De volgende naam die we tegenkomen is 'de getrouwe Getuige' en die wordt genoemd als eerste van een drietal.

*'Die de **getrouwe Getuige** is, de **Eerstgeborene uit de doden** en de **Vorst van de koningen der aarde.**' (Opb. 1:5).*

Natuurlijk doet Johannes, geleid door de Geest van God, dit niet voor niets. Niets is in de Bijbel voor niets. In Psalm 89 komen deze drie namen, opmerkelijk genoeg, ook samen terug:

*'de **Getuige** in de hemel is **getrouw**' (Ps. 89:38, SV).*

*'Ook zal Ik Hem ten **eerstgeboren zoon** stellen, **ten hoogste over de koningen der aarde** (Ps. 89:28, SV).*

Zelfs als we deze Psalm slechts oppervlakkig doorlezen zien we dat het hierin gaat om Gods trouw aan het verbond met David. Hiermee

¹ Openbaring 1:4, 8; 4:8; 11:17; 16:5

² Dat deze verlossing nog veel groter is blijkt o.a. uit Jeremia 16:14, 15 en 23:7, 8.

krijgen we een vingerwijzing in welke richting we moeten denken. David, het verbond met hem en de vervulling daarvan in zijn grote Zoon, de meerdere David, zal een groot deel van de inhoud van dit boekje uit gaan maken. Daarmee brengt vers 5 van Openbaring 1 in combinatie met Psalm 89 ons direct weer op het erf van Israël en worden we opnieuw bevestigd dat we in Openbaring met dat volk te maken hebben.

De getrouwe Getuige als naam voor Christus komt in Openbaring nog eenmaal voor in de brief aan de engel van Laodicea.

‘Dit zegt de Amen, de getrouwe en waarachtige Getuige, het Begin van Gods schepping’ (3:14).

Ook hier komt deze naam in een drietal voor: ‘de Amen’ en ‘het Begin van Gods schepping’ zijn de andere twee. Ook dat is niet voor niets. ‘Amen’ heeft alles met getrouwheid te maken en het ‘Begin van Gods schepping’ heeft een directe relatie met de opstanding van Jezus Christus uit de doden en dus ook met Zijn naam ‘de Eerstgeborene uit de doden’.³

Het woord getuigen komt in Openbaring naast deze twee teksten nog driemaal voor en daar heeft het betrekking op hen die getrouw zijn aan Hem.

‘Antipas, Mijn getrouwe getuige, die gedood werd bij u, waar de satan woont.’ (Opb. 2:13).

‘En Ik zal Mijn twee getuigen macht geven, en zij zullen, in rouwkleding gekleed, twaalfhonderdzestig dagen lang profeteren.’ (Opb. 11:3).

‘En ik zag dat de vrouw dronken was van het bloed van de heiligen, en van het bloed van de getuigen van Jezus.’ (Opb. 17:6).

³ Lees ook Kolossenzen 1:15-18 en vergelijk met name de verzen 16 en 18.

Al deze getuigen worden gedood, vanwege hun trouw aan hun dienst aan Hem! Dat geldt ook voor de twee getuigen.

*'En wanneer zij hun getuigenis volbracht hebben, zal het beest dat uit de afgrond opkomt, oorlog met hen voeren **en het zal hen overwinnen en hen doden.**'* (Opb. 11:7).

Hoe is het mogelijk om zover te gaan in het getuigenis van Jezus? Hoe konden en kunnen mensen dit doen en volhouden? Hoe kunnen zwakke en in zichzelf ontrouwe mensen zulke getrouwe getuigen worden, zelfs tot de dood erop volgt? Dat kan alleen omdat Zijn naam niet alleen is 'getrouwe Getuige', maar ook 'Eerstgeborene uit de doden'.

We zagen dat de Heere Jezus niet alleen is de getrouwe, maar ook 'de **getrouwe en waarachtige** Getuige' (Opb. 3:14). Deze woorden, getrouw en waarachtig, zijn namen van Hem op zichzelf.

*'En ik zag de hemel geopend, en zie, een wit paard, en Hij Die daarop zat, werd **Getrouw** en **Waarachtig** genoemd. En Hij oordeelt en voert oorlog in gerechtigheid.'* (Opb. 19:11).

Getrouw en Waarachtig. Die namen hebben te maken met Zijn komst. Hoe vaak is de schijn tegen? Hoe vaak lijkt het erop dat Hij nooit Zijn beloften zal gaan vervullen? Hoe vaak kan ons die ellendige gedachte bekruipen dat het allemaal geen zin heeft; de dood overwint? Hoe vaak lijkt het erop dat de spotters gelijk zullen krijgen en dat alle dingen altijd zullen blijven gaan, zoals ze altijd zijn gegaan (2 Pet. 2:4)? Maar Gode zij dank voor deze namen van onze Heere Jezus Christus. Hij Die komt, is Getrouw en Waarachtig. We hoeven niet te twijfelen aan Zijn onfeilbare Woord en we mogen ons veilig weten, schuilend achter het bloed van die naam, de Eerstgeborene uit de doden. Halleluja.

Hoofdstuk 3

Getrouw en waarachtig

Christus is de getrouwe en waarachtige Getuige. Hij wordt in Hebreeën de getrouwe Hogepriester genoemd (Heb. 2:17). Dat is Hij in onderscheid van de hogepriesters van het oude verbond. Deze hogepriesters waren een beeld en een schaduw van Hem Die komen zou. Het gehele boek Hebreeën staat in het teken van dat onderwijs.

Hij is de waarachtige Getuige. Het woordje bevestigt wat ik net schreef over schaduw en werkelijkheid van de hogepriester. Waarachtig is de vertaling van *alèthinos*, en dat woordje komt in die zin vaker voor om Christus aan te duiden als de Werkelijkheid bij het beeld.

Zo is Hij het waarachtige Licht (Joh. 1:9). Het licht van Genesis 1:3 is het type. Hij is de werkelijkheid. Paulus legt ons dat zo uit in 2 Korinthe 4:

'Want God, Die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zou schijnen, is ook Degene Die in onze harten geschenen heeft tot verlichting met de kennis van de heerlijkheid van God in het aangezicht van Jezus Christus.' (2 Kor. 4:6).

Dit betekent overigens ook dat de duisternis in Genesis 1:2 een type is van een veel grotere duisternis. Dat is de duisternis die de god van deze eeuw over deze wereld gelegd heeft en hart en verstand verblindt (2 Kor. 4:4).

Zo is de Heere Jezus ook het ware Brood uit de hemel.

'Jezus dan zei tegen hen: Voorwaar, voorwaar, Ik zeg u: Niet Mozes heeft u het brood uit de hemel gegeven, maar Mijn Vader geeft u het ware brood uit de hemel.' (Joh. 6:32).

Het manna is het type. De Heere is de Werkelijkheid, het ware Brood uit de hemel.

Zo is de Heere ook de ware Wijnstok.

'Ik ben de ware Wijnstok en Mijn Vader is de Wijngaardenier.'
(Joh. 15:1).

Hij is de ware Wijnstok. Zijn Vader, de Wijngaardenier, krijgt de vruchten van Hem. Wie is dan de schaduw? Dat is Israël. Het volk wordt ook voorgesteld als een wijnstok.

'U hebt een wijnstok uit Egypte uitgegraven, de heidenvolken verdreven en hém geplant. U hebt een plaats voor hem bereid en hem wortel doen schieten, zodat hij heel het land vulde. De bergen zijn met zijn schaduw bedekt geweest, zijn takken waren als machtige ceders. Hij breidde zijn ranken uit tot aan de zee, zijn jonge loten tot aan de rivier.' (Ps. 80:9-12)

Hier gaat het over het volk Israël dat uit Egypte is overgebracht naar Kanaän. In het vervolg van de Psalm kan je lezen hoe het met deze wijnstok afliep. Losgewroet door het zwijn. Afgegraasd door het wild van het veld. Met vuur verbrand. Het is deze wijnstok overkomen omdat het geen vruchten voortbracht. Het brengt de Psalm dichter tot een gebed en merk die bijzondere woorden 'om de Zoon'.

'O God van de legermachten, keer toch terug; kijk neer uit de hemel en zie. Zie om naar deze wijnstok, de stam die Uw rechterhand geplant heeft, en dat om de Zoon, Die U voor Uzelf sterk gemaakt hebt.' (Ps. 80:15, 16).

Israël is de wijnstok. De Zoon is de ware Wijnstok.

Datzelfde beeld hebben we in Jeremia 2.

‘Ík had u evenwel geplant, een edele wijnstok, een volkomen betrouwbare stek. Hoe bent u tegenover Mij dan veranderd in wilde ranken van een uitheemse wijnstok?’ (Jer. 2:21).

Israël bracht niet de gewenste vruchten voor God. Hij, de ware Wijnstok doet dat wel. De vruchten van Israël waren het verlaten van de Heere hun God om zich tot de afgoden te keren. Een stuk hout noemden ze hun vader en tot een steen zeiden ze dat die hen gebaard had (Jer. 2:27). Daarom kwam Christus als de ware Wijnstok.

Zo is het precies eender met de ware en getrouwe Getuige. Tegen Israël zei Hij: ‘U bent Mijn getuigen’ (Jes. 43:10, 12; 44:8), maar Christus is de waarachtige Getuige.

Het is interessant om de twee gedeelten waarin Israël wordt aangewezen als het volk van Gods getuigen wat nauwkeuriger te bekijken.

Jesaja 43

In Jesaja 43 wordt het volk tweemaal Gods getuigen genoemd. In de eerste keer worden de andere volken uitgedaagd hun eigen getuigen voort te brengen om van de waarheid te getuigen. Dat is wat getuigen, als het goed is doen: de waarheid spreken. Daarom ook wordt er in de wet geboden geen vals getuigenis te geven.

*‘Laten alle heidenvolken samenkomen en de volken zich verzamelen. Wie onder hen kan dit verkondigen? Of laten zij ons de dingen van vroeger doen horen. Laten zij hun getuigen naar voren brengen, opdat zij in het gelijk gesteld worden⁴, en men zal horen en zeggen: **Het is de waarheid!**’ (Jes. 43:9).*

De zin van dit vers is natuurlijk om de heidenvolken uit te dagen tot iets wat zij helemaal niet kunnen. In tegenstelling daarmee noemt God Israël Zijn getuigen. Hij zegt als het ware: wat de volken niet kunnen

⁴ SV: ‘opdat zij gerechtvaardigd worden’.

dat kan Ik wel. Ik kan Mijn getuigen naar voren brengen en daarmee in het gelijkgesteld worden, gerechtvaardigd worden, aangaande de waarheid.

'U bent Mijn getuigen, spreekt de HEERE, en Mijn dienaar die Ik verkozen heb, opdat u het weet en Mij gelooft, en begrijpt dat Ik Dezelfde ben: vóór Mij is er geen God geformeerd en na Mij zal er geen zijn.' (Jes. 43:10).

Dit is het doel van Gods getuigen; dit is dus het grote doel van Israël; hiertoe heeft God dat volk geschapen: ervan getuigen dat Hij God is en niemand anders. Niet alleen dat: Hij is Heiland en niemand anders. Dat vertelt ons het volgende vers.

'Ik, Ik ben de HEERE, buiten Mij is er geen Heiland.' (Jes. 43:11).

Deze beide aspecten dat Hij God en Heiland is en dat Israël daarvan getuige is komt weer terug in vers 12.

*'Ík heb verkondigd en Ik heb verlost, en Ik heb het doen horen, en er was geen vreemde god onder u. **U bent Mijn getuigen, spreekt de HEERE, dat Ik God ben.***' (Jes. 43:12).

Dit vertelt ons heel veel. Het hoofdstuk begint met het feit dat God Israël geschapen heeft. Hij is Israëls Schepper en Formeerder. En wat er altijd mee samengaat is dat Hij ook Israëls Verlosser is (Jes. 43:1, 14).

Hij heeft het volk Israël geschapen, geformeerd en verlost; dat laatste meer dan eens. Dat alles heeft God niet zomaar gedaan. Hij heeft daarmee een doel gehad. Hij heeft het volk gemaakt om Zichzelf te openbaren; om te laten zien wie Hij is. Israël is het volk dat getuigt van God in deze wereld. Daarom zegt Hij tegen dat volk:

'U bent Mijn getuigen'.

‘Dit volk heb Ik Mij geformeerd. Zij zullen Mijn lof vertellen.’ (Jes. 43:21)

Hiertoe is Israël geschapen en verlost. Tot lof van Zijn Naam. God spreekt hierover als onvoorwaardelijk en onherroepelijk.

Er is in dit hele verhaal echter een ‘maar’. Israël voldeed helemaal niet aan zijn hoge roeping. Israël verkondigde Gods lof niet. Het fungeerde helemaal niet als Gods getuigen. Het volk is een volk van valse getuigen geworden. Net als de wijnstok die veranderde in de ranken van een uitheemse wijnstok, zo veranderde het volk van getuigen in valse getuigen.

‘U hebt Mij echter niet aangeroepen, Jakob, maar u hebt zich tegen Mij vermoeid, Israël. U hebt Mij niet uw brandoffers gebracht van kleinvee en met uw slachtoffers hebt u Mij niet geëerd. Ik heb u Mij niet laten dienen met het graanoffer, en Ik heb u niet vermoeid met wierook. U hebt voor Mij met geld geen kalmoes gekocht, en met het vet van uw slachtoffers hebt u Mij niet verzadigd. Integendeel, u bent Mij tot last geweest met uw zonden, u hebt Mij vermoeid met uw ongerechtigheden. (Jes. 43:22-24).

Dat is het ‘maar’. Ze hebben niet alleen Zijn lof niet verkondigd, ze hebben Hem niet eens aangeroepen. Ze hebben Hem niet eens geëerd in hun offers. Ongetwijfeld heeft het volk die offers wel gebracht, maar hun hart was er niet in. Het volk is God tot een last en tot vermoeienis geworden.

Daarom wordt het volk net als de heidenvolken ter verantwoording geroepen. Er wordt een rechtszaak aangespannen. En feitelijk wordt Israël daarin gevraagd te getuigen. Laat het maar horen of je in het gelijk gesteld kunt worden.

'Breng Mij in herinnering, laten wij samen een rechtszaak voeren; vertelt u maar, opdat u in het gelijk gesteld wordt.' (Jes. 43:26).

Verdedig je maar.

Dit is de aanklacht:

'Uw eerste vader heeft gezondigd, en uw uitleggers van de wet zijn tegen Mij in opstand gekomen.' (Jes. 43:27).

Dit is de straf die erop volgt als je geen goede verdediging kunt voeren:

'Daarom zal Ik de leiders van het heiligdom ontheiligen, Jakob prijsgeven aan de ban en Israël aan beschimpingen.' (Jes. 43:28).

Zie je de enorme tegenstelling? Van Gods getuigen wordt het een volk van beschimpingen. In plaats van dat ze Gods lof vertellen en getuigen van Zijn waarheid en dat Hij God is, worden ze gelasterd en gesmaad.

Natuurlijk moet het volk als het ter verantwoording wordt geroepen de hand op de mond leggen. Het heeft geen enkel verweer. Het vonnis is: schuldig. Er is niemand die nog verzachtende omstandigheden aan kan voeren.

Toch is er nog een 'maar'. Er volgt vrijspraak in deze wonderlijke rechtszaak. De overtredingen worden uitgedelgd en hun zonden worden vergeven. Dit is Gods wonderlijke Evangelie. Zo maakt Hij Zichzelf bekend.

'Ik, Ik ben het Die uw overtredingen uitdelgt omwille van Mijzelf, en aan uw zonden denk Ik niet.' (Jes. 43:25).

Hij delgt de zonden van het volk uit, zodanig dat Hij nooit meer aan hun zonden denkt. Hoe dan? Door de getrouwe en waarachtige Getuige! Voor de uitdelging van hun zonden moeten we kijken naar het kruis van Christus. Daar zijn de zonden uitgedelgd. En na Zijn

opstanding kon het volk Israël waarlijk gaan getuigen van Zijn Naam. Dat is wat Hij bedoelde toen Hij nog eenmaal Zijn discipelen toesprak eer Hij naar de hemel voer.

*'En Hij zei tegen hen: Het komt u niet toe de tijden of gelegenheden te weten die de Vader in Zijn eigen macht gesteld heeft, maar u zult de kracht van de Heilige Geest ontvangen, Die over u komen zal; en u zult **Mijn getuigen zijn**, zowel in Jeruzalem als in heel Judea en Samaria en tot aan het uiterste van de aarde.'*
(Hand. 1:7, 8).

Een getrouwe getuige is iemand die de waarheid spreekt. Hij spreekt van de dingen die hij gehoord en gezien heeft. Daartoe heeft God een volk op deze aarde. Daarom bestaat Israël. Zonder Christus zijn zij valse getuigen gebleken en zijn zij des doods schuldig geworden. Maar wonder van alle wonderen, juist daardoor kon God Zelf Zich openbaren als de getrouwe Getuige en laten zien Wie Hij is. Hij heeft Zichzelf geheel en al gegeven voor dit schuldige volk opdat hun overtredingen zouden worden uitgedelgd en Hij nooit meer aan hun zonden zou gedenken.

Door dit getuigenis van Hemzelf komt het volk tot zijn doel en wordt het een volk van getrouwe getuigen. Zij zullen getuigen van Zijn dood, Zijn opstanding en Zijn trouw en dat alles vanwege hun eigen zonden, hun eigen dood en hun eigen trouweloosheid.

Door Zijn dood en opstanding is Hij de trouwe en waarachtige Getuige. Zijn volk dat in de laatste dagen voor Zijn komst leeft, zal van Hem getuigen tot in de dood. Daarom lezen we van het bloed van de heiligen en van de getuigen van Jezus (Opb. 17:6). Zij zullen getrouw blijven tot in de dood.

Jesaja 44

In Jesaja 44 noemt de Heere Zijn volk ook Zijn getuigen.

'Wees niet angstig en wees niet bevreesd. Heb Ik het u van toen af niet doen horen en bekendgemaakt? Want u bent Mijn getuigen: is er ook een God buiten Mij? Er is geen andere rots, Ik ken er geen.' (Jes. 44:8).

Deze getuigen worden tegenover de afgoden gezet, die voor zichzelf getuigen zijn. Dus Israël getuigt voor de Heere hun God. De afgoden getuigen voor zichzelf.

'De makers van beelden, allen zijn zij leegheid, hun geliefde voorwerpen doen geen nut. Ja, zijzelf zijn hun getuigen: zij zien niet en zij weten niet. Daarom zullen zij beschaamd worden.' (Jes. 44:9).

Dat zijn mooie getuigen! Getuigen die niet kunnen zien en niets weten. Misschien maakt Jesaja hier wel een vergelijking met het volk Israël zelf. Denk eraan dat je niet wordt zoals deze getuigen. In elk geval noemt hij het volk blind en doof, hoewel zij ogen en oren hebben (Jes. 43:8). Nadat hij de totale zinloosheid van zo'n afgodsbeeldje heeft beschreven wordt Israël opgeroepen hieraan te denken.

'Denk aan deze dingen, Jakob, Israël, want u bent Mijn dienaar. Ik heb u geformeerd, u bent Mijn dienaar, Israël, u zult door Mij niet vergeten worden.' (Jes. 44:21).

Denk hieraan! Iemand die zijn eigen godje creëert heeft daar niets aan. Ik ben uw God en Ik heb u gemaakt; dat is net andersom. Hij formeert een volk en dat volk getuigt van Hem.

Omdat Hij de Schepper van het volk is kan Hij het ook verlossen en de zonden ervan uitdelgen. Jesaja 43:25 komt hier in andere woorden ook weer terug.

'Ik delg uw overtredingen uit als een nevel, en uw zonden als een wolk. Keer tot Mij terug, want Ik heb u verlost.' (Jes. 44:22).

Dat is de basis van Israëls vreugde; de verlossing van Israël. Niet alleen van Israël, ook de hemel en de aarde delen in die vreugde.

De valse getuigen, de afgoden, brengen alleen leugen voort. De makers ervan, die ervoor neerknielen bedenken geen waarheid.

'Hij voedt zich met as, het bedrogen hart heeft hem op een dwaalspoor gebracht, zodat hij zijn ziel niet redden kan en niet kan zeggen: Is er geen bedrog in mijn rechterhand?' (Jes. 44:20).

Maar God is een ware Getuige. Zijn volk hoeft niet bevreesd te zijn. Hij spreekt waarheid en vernietigt de leugen. Hij brengt een boodschap door Zijn knechten en Hij volvoert die. Nogmaals zien we de tegenstelling tussen God en degenen die hun eigen goden maken.

'Zo zegt de HEERE, uw Verlosser, Uw Formeerder van de moederschoot af: Ik ben de HEERE, Die alles doet: Die de hemel uitspant, Ik alleen, Die de aarde uitspreidt door Mijzelf; Die de tekenen van hen die leugens verzinnen verbreekt, Die de waarzeggers waanzinnig maakt; Die de wijzen doet terugdeinzen, Die hun kennis tot dwaasheid maakt; Die het woord van Zijn knecht bevestigt, en de raad van Zijn boden volbrengt; Die tegen Jeruzalem zegt: U zult bewoond worden, en tegen de steden van Juda: U zult herbouwd worden, en: Ik doe hun puinhopen herrijzen' (Jes. 44:24-26).

Hoofdstuk 4

Psalm 89

We zagen al dat de getrouwe Getuige in Psalm 89 voorkwam, samen met de twee andere namen waarmee die in Openbaring 1:5 staat: de Eerstgeborene uit de doden en de Overste van de koningen der aarde.

‘En de Getuige in de hemel is getrouw’. (Ps. 89:38,SV).

Die getrouwheid heeft iets te maken met de verzen 35 en 36.

‘Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen en wat over Mijn lippen gekomen is, niet veranderen. Eens heb Ik gezworen bij Mijn heiligheid: Nooit zal Ik tegen David liegen!’ (Ps. 89:35, 36).

God is getrouw aan Zijn verbond met David. Hij zal nooit tegen David liegen. Hij gaat dat verbond met David niet ontheiligen. Dat ‘trouw aan het verbond met David’ de boodschap is, lezen we ook uit de tekst waar ditzelfde woordje voor ‘getrouw zijn’ nog een keer voorkomt. Dat is vers 28.

*‘Ik zal Mijn goedertierenheid tegenover hem voor eeuwig houden, aan Mijn verbond met hem **trouw blijven**.’* (Ps. 89:28).

De ‘hem’ waarnaar deze tekst twee keer verwijst staat in vers 21: David.

*‘Eens hebt U in een visioen gesproken over Uw heilige, en gezegd: Ik heb een held van hulp voorzien, Ik heb een verkorene uit het volk verheven. Ik heb **David**, Mijn dienaar, gevonden; met Mijn heilige olie heb Ik hem gezalfd. Mijn hand zal hem doen standhouden, ja, Mijn arm zal hem sterk maken.* (Ps. 89:20-22)

Het gaat hier duidelijk over het koningschap van David en zijn nageslacht. God had hem vanachter de schapen geroepen tot koning over Israël. David was door Samuël gezalfd en het verbond dat God

daarbij sloot was onherroepelijk. De Psalm getuigt van deze trouw aan David en zijn huis. Hieronder staan alle teksten in deze Psalm met David.

*'Ik heb – sprak U – een verbond gesloten met Mijn uitverkorene, Ik heb Mijn dienaar **David** gezworen: Ik zal uw nakomelingen tot in eeuwigheid stand doen houden⁵, uw troon bouwen van generatie op generatie.'* (Ps. 89:4, 5).

*'Ik heb **David**, Mijn dienaar, gevonden; met Mijn heilige olie heb Ik hem gezalfd.'* (Ps. 89:21).

*'Eens heb Ik gezworen bij Mijn heiligheid: Nooit zal Ik tegen **David** liegen!* (Ps. 89:35).

*'Heere, waar zijn Uw vroegere blijken van goedertierenheid? U hebt ze **David** gezworen bij Uw trouw.'* (Ps. 89:50)

Een aantal dingen vallen hier op die kennelijk in verband staan met Gods trouw aan David.

God had een verbond gesloten met Zijn uitverkorene, David. God heeft hem iets gezworen: nageslacht op zijn troon van generatie op generatie. Dit heeft allemaal iets te maken met Zijn blijken van goedertierenheid aan David, die Hij hem gezworen had.

We missen het doel van de Psalmen volledig als we vergeten dat dit ook profetische geschriften zijn. De Psalmen getuigen van Christus. Hem vinden we erin. Hij is de vervulling ervan. Dat kunnen we opmaken uit de woorden van de Heere Jezus Zelf tegen Zijn discipelen. Toen zij Hem na Zijn opstanding zagen was dit allemaal helemaal niet vanzelfsprekend. Ze reageerden verschrikt en verbaasd. Ze konden niet geloven dat Hij het Zelf was. Dan legt Hij hun aan de hand van de Schriften uit dat deze dingen alzo moesten gebeuren.

⁵ 'bevestigen', SV

'En Hij zei tegen hen: Dit zijn de woorden die Ik tot u sprak toen Ik nog bij u was, dat alles vervuld moest worden wat over Mij geschreven staat in de Wet van Mozes en in de Profeten en in de Psalmen.' (Luk. 24:44).

Daarna opende Hij hun verstand zodat zij de Schriften verstonden. Daar zijn ook de Psalmen bij geweest. Misschien heeft Hij hen ook wel uitgebreid onderwezen in Psalm 89. In elk geval sprak Hij met hen over de dingen aangaande het Koninkrijk van God, wat alles te maken heeft met wat Hij aan David beloofd heeft, veertig dagen lang. Zijn leerboek voor de discipelen was de Tenach, de Wet van Mozes, de Profeten en de Psalmen.

Psalm 89 gaat ook over Hem. In welke zin zal ik nu proberen uit te leggen. Als we het tweede vers van de Psalm lezen zien we meteen twee woorden die zevenmaal in deze Psalm tegenkomen. Het zijn de woorden 'goedertierenheid' en 'trouw', *chèsèd* en *èmoenah*.

*'Een onderwijzing van Ethan, de Ezrahiet. Ik zal de blijken van goedertierenheid⁶ van de HEERE eeuwig bezingen, van generatie op generatie Uw **trouw** met mijn mond bekendmaken.'* (Ps. 89:2).

Dit zijn twee kernwoorden in deze Psalm. *Èmoenah* is bovendien afgeleid van het woordje *aman*, dat we boven al eerder zagen in de vertaling van 'trouw zijn' of blijven. Die trouw heeft te maken met Zijn verbond met David. Goedertierenheid en trouw aan Zijn verbond met David (*aman*) zien we ook allemaal terugkomen in Jesaja 55:3.

*'Neig uw oor en kom tot Mij, luister, en uw ziel zal leven; want Ik zal met u een eeuwig verbond sluiten: de **betrouwbare**⁷ **gunstbewijzen**⁸ aan David.'* (Jes. 55:3).

⁶ 'goedertierenheden' (SV).

⁷ Letterlijk: 'die getrouw zijn'.

⁸ Hetzelfde woord als in Psalm 89; goedertierenheid, *chèsèd*.

Direct daarop volgt:

'Zie, Ik heb Hem gegeven als Getuige voor de volken, als Vorst en Gebieder voor de volken.' (Jes. 55:4).

Hier hebben we de getrouwe Getuige en de overste van de koningen der aarde weer terug! Dit alles moet iets met de inhoud van Openbaring 1:5 terugkomen. De naam die we in Psalm 89 tegenkomen is David en in die Psalm staat dat God trouw is aan alles wat Hij David beloofd en gezworen heeft. De twee kernwoorden in de Psalm leidden ons naar Jesaja 55, waar we de getrouwe Getuige ook weer zien! Dit alles zijn de verbanden en de wonderen van Gods Woord.

We zien in Psalm 89 en Jesaja 55 de getrouwe gunstbewijzen aan David. Nu moeten we ons natuurlijk afvragen: wat zijn die gunstbewijzen of goedertierenheden? We gaan te rade bij de Schriften van Israël en zien wat die erover hebben te zeggen. Ik schreef net dat dit woordje *chèsèd* in Psalm 89 zevenmaal voorkomt. Het feit dat het zevenmaal is, is al een belangrijk gegeven en daarom moet het ons geen moeite zijn elk van deze keren het woordje in de context te bestuderen.

1. Eeuwig zingen

*'Ik zal de blijken van **goedertierenheid** van de HEERE eeuwig bezingen, van generatie op generatie Uw **trouw** met mijn mond bekendmaken.'* (Ps. 89:2).

Ethan zal de goedertierenheden van de Heere eeuwig bezingen. Het woordje 'eeuwig' is *olam*. Het heeft dezelfde betekenis als het Griekse *aioon*. Ook dit woordje komt zevenmaal voor in deze Psalm. We kwamen het in Jesaja 55 ook al tegen in verband met het eeuwig verbond. Onze betekenis 'eeuwig' in de zin van zonder begin en zonder

eind kan dit woordje niet hebben. We moeten hier denken aan bijvoorbeeld de toekomstige eeuw van Mattheüs 12:32. In die eeuw zal Ethan de goedertierenheid bezingen. Het is de eeuw van de opstanding; de eeuw van de toekomst van de Heere en daarna. Deze eeuw heeft betrekking op Gods voornemen der eeuwen (Ef. 3:11). Daarover gaat deze goedertierenheid aan het huis van David.

Dat bezingen was om Zijn trouw van geslacht op geslacht bekend te maken. Goedertierenheid wordt hier ook gekoppeld aan dat andere woordje dat zevenmaal voorkomt: *èmoenah*.

2. Een verbond met Mijn uitverkorene

'Want ik heb gezegd: Uw goedertierenheid zal voor eeuwig gebouwd worden; Uw trouw hebt U vast doen staan in de hemel zelf.' (Ps. 89:3).

Ook hier wordt de goedertierenheid gekoppeld aan *olam* en aan *èmoenah*. In de verzen die volgen legt Ethan uit wat die gunstbewijzen zijn.

'Ik heb – sprak U – een verbond gesloten met Mijn uitverkorene, Ik heb Mijn dienaar David gezworen: Ik zal uw nakomelingen tot in eeuwigheid stand doen houden, uw troon bouwen van generatie op generatie. (Ps. 89:4, 5).

God heeft een **verbond gesloten**.

Hij heeft aan David een **eed gezworen**.

Dat verbond betreft het zaad, de nakomelingen, van David. God zal hen bevestigen.

Dat verbond betreft een troon.

Eeuwig staat in het Hebreeuws parallel met generatie op generatie. De troon staat parallel met zaad.

Tot de eeuw	zal Ik	uw zaad bevestigen,
Van generatie op generatie	zal Ik	uw troon bouwen.

De inhoud van de goedertierenheden des Heeren die Ethan hier bezingt is het verbond dat God met David sluit. Dat is een eenzijdig verbond en wordt met een eed bevestigd. Er zal zaad zitten op de troon van David. Dat is de kern van het eeuwig verbond. Hier sprak Jesaja ook al over.

Het verbond wordt met David gesloten. David wordt hier genoemd Gods uitverkorene en Zijn knecht. Hier is een onmiskenbare verwijzing naar de Messias, de grote Zoon van David. Natuurlijk schreef Ethan de Psalm met het oog op David, maar tegelijkertijd zag hij in een vergezicht het komende rijk van Christus. Net als van David kan van Ethan gezegd worden:

*'aangezien hij een **profeet** was'* (Hand. 2:30).

Let overigens op het vervolg van dit vers. Dat gaat over Psalm 89.

*'Aangezien hij een **profeet** was en wist dat God hem **met een eed** **gezworen** had dat Hij **uit de vrucht van zijn lichaam**, voor zover het zijn vlees betrof, de Christus zou doen opstaan om Hem op **zijn troon** te zetten'* (Hand 2:30).

De reden waarom ik de Messias noemde is het gebruik van Ethans woorden 'uitverkorene' en 'dienaar'. 'Knecht' of 'dienaar' is een bekend woord in Jesaja, zeker vanaf hoofdstuk 40. Het wordt veelal op de Messias toegepast. In één tekst⁹ komt het woord samen met 'uitverkorene' voor, net als in Psalm 89.

⁹ Een andere tekst is Jesaja 45:4, 'Jakob, Mijn dienaar, Israël, Mijn uitverkorene'. Hier gaat het over Israël, het volk. Net als bij het woord 'getuige' kunnen we aan de Messias denken als aan de ware Uitverkorene, de ware Dienaar. Israël is het beeld; Hij is de werkelijkheid.

'Zie, Mijn Knecht, Die Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Wie Mijn ziel een welbehagen heeft; Ik heb Mijn Geest op Hem gelegd. Hij zal tot de heidenvolken het recht doen uitgaan.' (Jes. 42:1).

3. Uw troon

'Gerechtigheid en recht zijn het fundament van Uw troon, goedertierenheid en trouw gaan voor Uw aangezicht uit.' (Ps. 89:15).

In deze tekst staan goedertierenheid en trouw weer bij elkaar. De context is nu niet Davids troon, maar Uw troon. Het lijkt erop dat de troon van David en de troon van God hier samenvallen. Davids troon is Gods troon.

4. Zijn hoorn in Mijn Naam verhoogd

'Mijn trouw en Mijn goedertierenheid zullen met hem zijn, zijn hoorn zal in Mijn Naam opgeheven worden.' (Ps. 89:25).

Trouw en goedertierenheid komen hier weer samen. Zijn hoorn wordt in de Naam van de Heere verhoogd. Dat is de inhoud van Gods trouw en goedertierenheid in dit vers. Wat betekent dat?

In deze Psalm kwamen we al eerder het verhogen van de hoorn tegen en wel in vers 18.

'Want U bent het sieraad van hun kracht; door Uw welbehagen zal onze hoorn opgeheven worden.' (Ps. 89:18).

Het gaat hier over het volk. Het heeft kennelijk iets te maken met kracht ontvangen. Het beste zou zijn om alle teksten te onderzoeken waar gesproken wordt over het verhogen van de hoorn. Dichterbij de

betekenis kunnen we niet komen. Ik beperk me tot één tekst en laat de andere aan de lezer over.¹⁰

‘Zij die de HEERE ter verantwoording roepen, zullen verpletterd worden; Hij zal in de hemel over hen donderen. De HEERE zal rechtspreken over de einden der aarde; Hij zal Zijn Koning kracht geven, en de hoorn van Zijn Gezalfde opheffen.’ (1 Sam. 2:10).

In dit lied van Hannah ‘verpletteren’ en ‘kracht geven’ en ‘opheffen’ tegenover elkaar.

Hij zal	kracht geven	aan Zijn Koning
Hij zal	opheffen de hoorn	van Zijn gezalfde.

In deze tekst staan ‘de Koning’ en ‘de Gezalfde’ parallel. Het lijkt me logisch om ‘kracht geven’ en ‘de hoorn opheffen’ ook parallel te lezen. Het zijn twee uitdrukkingen die elkaar uitleggen en versterken en het tegendeel zijn van wat er gebeurt met degenen die de Heere ter verantwoording roepen, namelijk verpletterd worden.

Zacharias, de vader van Johannes de Doper, zingt van de vervulling van de Psalm 89.

‘En Hij heeft een hoorn van zaligheid voor ons opgericht in het huis van David, Zijn knecht (Luk. 1:69).

Hij sprak van de verlossing van Israël van hun haters en hun vijanden. Hij kon dit spreken van de Zoon van David. Hij is de hoorn van zaligheid en Hij zal Israël verlossen van hun vijanden. Het ligt allemaal besloten in die mooie Naam: de getrouwe Getuige.

¹⁰ Het verhogen van de hoorn staat in de volgende teksten:

1 Samuël 2:1, 10; 1 Kronieken 25:5; Psalm 75:5, 6; 89:18, 25; 92:11; 112:9; 148:14; Klaagliederen 2:17. (In de Psalmen kan de verwijzing in sommige uitgaven er één vers naast zitten).

5. Trouw aan zijn verbond

'Ik zal Mijn goedertierenheid tegenover hem voor eeuwig houden, aan Mijn verbond met hem trouw blijven.' (Ps. 89:29).

Hier gaat het weer over het verbond met David. Het vervolg gaat weer over zijn zaad en zijn troon. Als we van zijn zaad lezen, denken we aan de ene kant aan al de nakomelingen van David die op de troon in Israël hebben gezeten. Maar uiteindelijk gaat het om het Zaad van David, de Zoon van David, de Zoon van Abraham, Christus Jezus onze Heere (Mat. 1:1).

Er staat nu iets belangrijks bij dit verbond.

'Als zijn kinderen Mijn wet verlaten en in Mijn bepalingen niet gaan, als zij Mijn verordeningen ontheiligen en Mijn geboden niet in acht nemen, dan zal Ik hun overtreding met de roede straffen en hun ongerechtigheid met slagen.' (Ps. 89:31-33).

Als dus de kinderen van David niet zouden gaan in de wet van de Heere en Zijn volk dus niet op de juiste wijze zouden leiden en niet aan het doel van een koning voldoen, zouden zij gestraft worden. De Heere zou hen door middel van allerlei tegenspoeden weer op het rechte pad brengen. Wat Hij niet zou doen, wat er ook zou gebeuren, is Zijn verbond verbreken. Dit verbond is een eed. God verbreekt die niet. De lijn van David zou de Messias voortbrengen, wat er ook zou gebeuren. Dat is wat ik bedoel als ik zeg dat dit verbond onvoorwaardelijk is.

Dat is ook de betekenis van de zesde keer dat we goedertierenheid in deze Psalm tegenkomen.

6. De getuige in de hemel is getrouw

'Maar Mijn goedertierenheid zal Ik bij hem niet wegnemen en in Mijn trouw niet falen.' (Ps. 89:34).

Voor de vierde keer staan goedertierenheid en trouw bij elkaar. We zien hier duidelijk wat het betekent. Al zouden de kinderen van David ontrouw zijn (Ps. 89:31-33), dan nog zou God trouw blijven.

We zouden hier de toepassing bij kunnen maken vanuit Romeinen 3:3. Het gaat daar over de ontrouw van Israël.

‘Want wat is het geval? Als sommigen ontrouw zijn geweest, zal hun ontrouw de trouw van God toch niet tenietdoen?’ (Rom. 3:3).

Het karakteristieke antwoord van Paulus op deze vraag is: ‘volstrekt niet’ of ‘dat zij verre’ (SV). Natuurlijk niet. Wat er ook gebeurt, God blijft trouw aan Zichzelf en wat Hij heeft gesproken.

Iets dergelijks lezen we in de tweede brief van Paulus aan Timotheüs.

*‘Dit is een betrouwbaar woord. Want als wij met Hem gestorven zijn, zullen wij ook met Hem leven. Als wij volharden, zullen wij ook met Hem regeren. Als wij Hem verloochenen, zal Hij ons ook verloochenen. **Als wij ontrouw zijn, blijft Hij getrouw.** Hij kan Zichzelf niet verloochenen.’ (2 Tim. 2:11-13).*

Net als in de eerste keer dat het over de eed aan David in het verbond ging, lezen we ook hier van Gods onveranderlijke trouw. Hij versterkt het nog eens met woorden als:

‘Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen’.

‘Wat over Mijn lippen gekomen is zal Ik niet veranderen’.

‘Nooit zal Ik tegen David liegen’.

Het gaat ook hier weer over het zaad van David en de troon van David.

‘Zijn Nageslacht zal voor eeuwig blijven,
zijn troon zal vóór Mij zijn, vast als de zon.
Hij zal voor eeuwig standhouden, zoals de maan;
de Getuige hoog aan de hemel is trouw.’ (Ps. 89:37, 38).

Als we de tekst zo lezen, zoals ik hem heb weergegeven, dan slaat ‘hij’ op de troon. Zijn troon, de troon van David, is vast als de zon en die zal standhouden als de maan.

De Getuige correspondeert met Zijn Zaad (SV). Waarom ik Getuige en Zaad of Nageslacht met een hoofdletter schrijf, leg ik uit in de zevende keer dat we ‘goedertierenheid’ tegenkomen.

7. Verwarring?

‘Heere, waar zijn Uw vroegere blijken van goedertierenheid? U hebt ze David gezworen bij Uw trouw. (Ps. 89:50).

De Psalm lijkt helemaal in de mineur te gaan eindigen. Voor de vijfde keer staan goedertierenheid en trouw bij elkaar; maar nu in een vraag. Waar zijn ze gebleven? Ethan lijkt wel in opperste verwarring. De vorige tekst eindigde met ‘de Getuige is getrouw’. We lazen dat God Zijn verbond niet zou ontheiligen. We lazen dat Hij niet zou veranderen wat over Zijn lippen was gekomen. We lazen dat Hij nooit ofte nimmer tegen David zou liegen.

Het tegendeel leek waar te zijn. Voor het oog bleef er niets over van al deze mooie woorden van God.

‘U hebt Hem verstoten en verworpen’.

‘U bent verbolgen geworden op Uw gezalfde’.

‘U hebt het verbond met Uw dienaar tenietgedaan’.

‘U hebt zijn diadeem ontheiligd en op de grond geworpen’.

‘U hebt een bres geslagen in al zijn muren’.

‘U hebt zijn vestingen in puin gelegd’ (Ps. 89:39-41).

Zo kunnen we nog even doorgaan. Van de heerlijkheid van het huis van David bleef niets over. Hij werd beroofd door allen die langs kwamen en zijn omgeving bespote hem. Niet zijn hoorn, maar de rechterhand van zijn tegenstanders werd verheven. Niet hij, maar zijn vijanden werden verblijd. Oorlogen werden verloren, zijn luister hield op en zijn troon werd op de aarde neergeworpen.

We kunnen ons de vragen van Ethan goed voorstellen. Waar is nu Gods getrouwheid? Waar zijn Zijn goedertierenheden?

Heb je ooit wel eens gelet op de vraag die hierna kwam? Als je het antwoord op die vraag hebt, begrijp je ook het antwoord op Ethans vragen.

‘Welke man leeft er die de dood niet zien zal, die zijn ziel bevrijden zal uit de greep van het graf?’ (Ps. 89:49).

Als we deze vraag te vluchtig beantwoorden, zeggen we natuurlijk ‘geen enkele’. Zo’n man bestaat niet. Iemand die het graf niet zal zien en zijn ziel (zichzelf) kan bevrijden uit de greep van het graf? Dat is toch onmogelijk?

Het is in elk geval niet David. Dat moesten de apostelen al getuigen.

‘Mannenbroeders, het is mij toegestaan over de aartsvader David vrijuit tegen u te zeggen dat hij én gestorven én begraven is, en dat zijn graf tot op deze dag bij ons is.’ (Hand. 2:29).

David was gestorven en begraven en hij had zijn ziel niet weten te bevrijden van de greep van het graf. Hij is dus niet het antwoord op de vragen van Ethan.

De Psalmen getuigen echter wel van zo’n Man. Psalm 16 bijvoorbeeld.

'Ik stel mij de HEERE voortdurend voor ogen; omdat Hij aan mijn rechterhand is, wankel ik niet. Daarom is mijn hart verblijd en mijn eer verheugt zich, ook zal mijn lichaam veilig wonen. Want U zult mijn ziel in het graf niet verlaten, U laat niet toe dat Uw Heilige ontbinding ziet. U maakt mij het pad ten leven bekend; overvloed van blijdschap is bij Uw aangezicht, lieflijkheden zijn in Uw rechterhand, voor altijd.' (Ps. 16:8-11).

Hier gaat het over een Man Die leeft en nooit (meer) zal sterven. Hier staat een Man Die Zijn ziel bevrijd heeft van het graf. Dat is de Zoon van David. Hoe weet ik dit? Dat zeggen de apostelen zelf. Zij gebruiken deze tekst onder andere om de opstanding van Christus te bewijzen.

'Aangezien hij een profeet was en wist dat God hem met een eed gezworen had dat Hij uit de vrucht van zijn lichaam, voor zover het zijn vlees betrof, de Christus zou doen opstaan om Hem op zijn troon te zetten, daarom voorzag hij dit en zei hij over de opstanding van Christus dat Zijn ziel niet is verlaten in het graf en dat Zijn vlees geen ontbinding heeft gezien. Deze Jezus heeft God doen opstaan, waarvan wij allen getuigen zijn.' (Hand. 2:28-30).

Merk ook op dat Petrus er hiervan spreekt dat God Christus uit de doden zou doen opstaan om Hem op de troon van David te zetten.

Overigens is Psalm 16 niet de enige Psalm die zo duidelijk getuigt van Zijn opstanding. Psalm 2, 8 en 110 zijn andere voorbeelden. En daar kunnen we Psalm 89 dus aan toevoegen.

Van de kant van de mens uit was het volledig verloren. Toen de grote Zoon van David, de Messias gekomen was, moest het volk niets van Hem hebben en eindigde Hij aan het kruis. Dit was het grote probleem dat Ethan profetisch zag en waar hij mee worstelde. Hij wist echter ook het antwoord! Zijn Psalm leek wel in de mineur te eindigen, maar dat was niet zo. Hij kende die Man! Daarom kon hij met een lofzang eindigen.

'Geloofd zij de Heere in eeuwigheid' (Ps. 89:53).

Hij is de getrouwe Getuige. Hierom wordt deze naam in Openbaring gevolgd door een andere:

'de Eerstgeborene uit de doden'.

Zonder deze laatste naam zou de eerste geen betekenis kunnen hebben. Zonder de opstanding van de Heere Jezus Christus uit de doden zou er geen toekomst zijn. Voor Israël niet; voor het huis van David niet; voor ons niet.

In zijn preek in Antiochië gebruikt Paulus net als Petrus ook Psalm 16 om te bewijzen dat Christus uit de doden is opgewekt; maar dat niet alleen. Om te bewijzen dat God Christus alleen de getrouwe Getuige kon laten zijn door de opstanding uit de doden en zo de gunstbewijzen van David te kunnen geven, gebruikt hij Jesaja 55:3!

'En dat Hij Hem uit de doden heeft doen opstaan om niet meer tot ontbinding terug te keren, heeft Hij zó gezegd: Ik zal u de weldaden van David geven, die betrouwbaar zijn' (Hand. 13:34).

Dit is de boodschap van de getrouwe Getuige. Hij zal het verbond van David bevestigen. Hij zal Israël verlossen van hun zonden en van hun vijanden. Hij zal opstaan tot de strijd. Daartoe is Hij onder andere opgestaan uit de doden om te zitten op de troon van David en Zijn Koninkrijk op te richten.

Eerst werd Hij vernederd tot een spotkoning met een purperen mantel, een rietstok als Zijn scepter en een doornenkroon als Zijn diadeem. Dat was het wat Ethan zo in de war bracht. Is dit de Zoon van David? Het leek wel of er niets was overgebleven van het huis van David; maar Hij is opgestaan uit de doden en Hij leeft!

'Welke man leeft er die de dood niet zien zal, die zijn ziel bevrijden zal uit de greep van het graf?' (Ps. 89:49).

Christus Jezus, onze Heere. Hij is die Man!

'De HEERE zij voor eeuwig geloofd. Amen, ja, amen.' (Ps. 89:53).

Hoofdstuk 5

Het verbond met David

We zagen dat Ethan er in Psalm 89 tweemaal op wijst dat de Heere iets gezworen had.

'Eens heb Ik gezworen bij Mijn heiligheid: Nooit zal Ik tegen David liegen! (Ps. 89:36).

Wat aangaande had de Heere gezworen? Wat was het waar de Heere niet over zou liegen? Dat staat in het vers ervoor en daar zien we dat het over een verbond gaat.

'Ik zal Mijn verbond niet ontheiligen en wat over Mijn lippen gekomen is, niet veranderen.' (Ps. 89:35).

De Heere had een verbond gesloten met het huis van David. Dat verbond zou Hij nooit verbreken. Hij zou het niet ontheiligen en dat wat Hij gesproken had zou Hij niet veranderen.

Daarom was het voor Ethan zo'n probleem toen hij zag dat het allemaal verloren was. Dat ontlokte hem de vraag:

'Welke man leeft er die de dood niet zien zal, die zijn ziel bevrijden zal uit de greep van het graf?'

Het leek erop of alles geëindigd was in het graf. De dood had alles tenietgedaan, zelfs het verbond met David. Althans zo leek het. Daarom herinnert Ethan de Heere aan dat verbond. Hij legt de woorden die de Heere gesproken had voor Hem neer en vraagt wat er nu van gekomen is en wat er van zal komen.

'Heere, waar zijn Uw vroegere blijken van goedertierenheid? U hebt ze David gezworen bij Uw trouw.' (Ps. 89:50).

Het verbond en de goedertierenheden aan David zagen we ook al terug in Jesaja 55:3 en 4 en het wordt tijd dat we eens nader gaan kijken naar de inhoud van dat verbond.

In 2 Samuël 7 wordt ons de inhoud van het verbond medegedeeld. David kreeg die woorden uit de mond van de profeet Nathan, nadat hij had zitten overdenken hoe de Heere hem en zijn volk rust had gegeven van al zijn vijanden rondom en hoe hijzelf in een paleis woonde maar de Heere in een tent, de tabernakel. David overwoog toen om voor de Heere een huis te bouwen. Het antwoord wat hij daarop kreeg van de Heere bij monde van Nathan was dat de Heere geen huis van David verwachtte, maar dat Hij voor David een huis zou maken.

‘Maar Ik heb u rust gegeven van al uw vijanden. Ook maakt de HEERE u bekend dat de HEERE voor ú een huis zal maken.’ (2 Sam. 7:11).

Hierna volgt wat de Heere hiermee bedoelde.

‘Wanneer uw dagen voorbij zijn en u met uw vaderen ontslapen bent, zal Ik uw nakomeling¹¹ na u, die uit uw lichaam voortkomt, doen opstaan en Ik zal zijn koningschap bevestigen. Die zal voor Mijn Naam een huis bouwen, en Ik zal de troon van zijn koningschap voor eeuwig bevestigen. Ík zal hem tot een Vader zijn, en hij zal Mij tot een zoon zijn, wat wil zeggen: als hij zich misdraagt, zal Ik hem terechtwijzen met een stok als van mensen en met slagen als van mensenkinderen. Maar Mijn goedertierenheid zal van hem niet wijken, zoals Ik die deed wijken van Saul, die Ik voor uw ogen weggenomen heb. Uw huis en uw koningschap zullen voor uw ogen voor eeuwig vaststaan, uw troon zal voor eeuwig zeker zijn. (2 Sam. 7:12-16).

¹¹ ‘zaad’ (SV).

Dit is de inhoud van het 'eeuwige' verbond. Merk ook op het drievoudige gebruik van 'eeuwig' in dit gedeelte. Het Hebreeuws is in elk van de gevallen *ad-olam* en betekent letterlijk 'tot de eeuw'.

De troon van zijn koningschap *ad-olam*.

Een koninkrijk *ad-olam*.

Een troon die vast staat *ad-olam*.

Dit is het 'eeuwig' verbond met David en het draait in alles om het koninkrijk en de troon.

Het is alles vast en zeker. Dat is het waar Psalm 89 naar verwijst in het woordje trouw.

Ik zal zijn **koninkrijk** bevestigen (2 Sam. 7:12, SV).

Ik zal de **troon** van zijn **koningschap** bevestigen (2 Sam. 7:13).

Uw **huis** en uw **koningschap** zullen vaststaan¹² (2 Sam. 7:16).

Uw troon zal zeker zijn¹³ (2 Sam. 7:16).

Een afschaduwing van de vervulling van deze woorden vinden we in de persoon van Salomo, de zoon van David. Maar we moeten door het type heen altijd uitzien naar het uiteindelijke doel: de verhoging van de Messias.

Naar het vlees was de Heere uit het zaad van David (Rom. 1:3, SV). Daarom begint Mattheüs zijn Evangelie en het geslachtsregister van de Heere Jezus ook met het vermelden dat Hij is de Zoon van David, de Zoon van Abraham. Hij is het Zaad over Wie het in dit verbond gaat. In Hem staat dit verbond vast en is de troon van Zijn koninkrijk eeuwig zeker.

¹² Hebreeuws *aman*, zoals in Jesaja 55:3 en Psalm 89:29 en 38.

¹³ In de verzen 12, 13 en 16 wordt steeds hetzelfde Hebreeuwse werkwoord gebruikt. Dat heeft de betekenis van bevestigen, vaststaan.

Dat we de vervulling van dit verbond moeten zien in de Heere Jezus Christus, zien we ook terug in de aankondiging van Zijn geboorte van de engel Gabriël aan Maria.

*‘En de engel zei tegen haar: Wees niet bevreesd, Maria, want u hebt genade gevonden bij God. En zie, u zult zwanger worden en een Zoon baren en u zult Hem de naam Jezus geven. Hij zal groot zijn en de Zoon van de Allerhoogste genoemd worden, en God, de Heere, zal Hem de **troon van Zijn vader David** geven, en Hij zal over het huis van Jakob **Koning zijn tot in eeuwigheid en aan Zijn Koninkrijk zal geen einde komen.**’ (Luk. 1:30-33).*

Let ook hier op de troon van David en het Koninkrijk, Zijn Koningschap over Israël. Ook hier ‘tot in eeuwigheid’, *eis tous aionas*, tot de aionen.

Over het verbond dat God met David sloot heeft hij het ook in zijn laatste woorden. Daarin bevestigt David nog eens dat hij niet alleen een koning is, maar ook een profeet. In de Psalmen van David spreekt niet David maar de Heere Zelf. Die Psalmen gaan niet over David, maar over de Heere Jezus. Dat betekent het als hij zegt dat de Geest des Heeren door hem gesproken heeft en dat Zijn rede op zijn tong is geweest (2 Sam. 23:2).

Het eerste wat David dan profeteert is over een Heerser, Die komen zal. Die Heerser is de vervuller van het verbond, waar hij daarna over spreekt.

*‘De God van Israël heeft gezegd, de Rots van Israël heeft tot mij gesproken: Er komt een **Heerser** over de mensen, een **Rechtvaardige**, een **Heerser** in de vreze Gods. Hij is als het licht van de morgen, wanneer de zon opgaat, een morgen zonder wolken; als de glans na de regen, die groen laat opkomen uit de aarde. Hoewel mijn huis zo niet is bij God, heeft Hij mij toch **een eeuwig verbond** gesteld, in alles geordend en bewaard.*

Voorzeker, daarin is al mijn heil en al mijn vreugde, hoewel Hij het nog niet laat opkomen. (2 Sam. 23:5).

Een Heerser

Deze Heerser van 2 Samuël 23:3 is niemand minder dan de getrouwe Getuige, de Overste van de koningen der aarde. Deze Heerser is niemand anders dan God Zelf in Christus Jezus. Zo spreekt Josafat Hem aan in zijn smeekgebed.

*'Toen ging Josafat tussen de gemeente van Juda en Jeruzalem staan, in het huis van de HEERE, vóór de nieuwe voorhof, en zei: HEERE, God van onze vaders, bent U niet die God Die in de hemel is? Ja, **U bent de Heerser over alle koninkrijken van de heidenvolken.** In Uw hand is kracht en sterkte, zodat niemand tegen U kan standhouden.'* (2 Kron. 20:5, 6).

Hij is de Heerser van Wie Jeremia profeteerde.

*'Zijn Machtige zal één van hem zijn, zijn **Heerser** zal uit zijn midden voortkomen.'* (Jer. 30:21).

Over Hem profeteert ook Micha, wiens profetie we terugvinden bij Mattheüs.

*'En u, Bethlehem-Efratha, al bent u klein om te zijn onder de duizenden van Juda, uit u zal Mij voortkomen Die een **Heerser zal zijn in Israël.** Zijn oorsprongen zijn van oudsher, van eeuwige dagen af.'* (Micha 5:1).

*'En u, Bethlehem, land van Juda, bent beslist niet de minste onder de vorsten van Juda, want uit u zal **de Leidsman** voortkomen Die Mijn volk Israël weiden zal.'* (Mat. 2:6).

Hij is de Heerser Die we in Openbaring tegenkomen. Hij zal Israël verlossen en regeren en niet alleen Israël. Hij is de Overste van de

koningen der aarde. Ook over de heidenen zal Hij regeren. In het verbond van David gaat het over de waarachtige en getrouwe Getuige. Salomo is niet meer dan een type, een schaduw van Hem. Hij is de Werkelijkheid. Hij is de waarachtige Getuige. Hij is de inhoud van het verbond met David. Over Hem gaat ook het bijbelboek Openbaring. Het is niet voor niets dat we deze naam, de getrouwe Getuige, al helemaal aan het begin van dit boek tegenkomen. We worden aangespoord om de Tenach te onderzoeken, opdat we lezen en begrijpen.

Het huis van David

Het volgende vers gaat over het huis van David. Viermaal vinden we hierin het Hebreeuwse woordje *ki*, dat in zowel de SV als de HSV op drie verschillende manieren is vertaald (hoewel, toch of nochtans, voorzeker). Nu heeft dit woordje een heel scala aan betekenissen, maar het is niet nodig om in deze tekst zoveel verschil aan te brengen. Als we ons beperken tot een grondbetekenis 'want', kunnen we de tekst als volgt lezen:

Want is mijn huis niet zo bij God?

Want Hij heeft mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordend en bewaard is.

Want daarin is al mijn heil en al mijn vreugde.

Want zal Hij het niet doen uitspruiten?¹⁴

Het eerste en het vierde gedeelte gaan over het huis van David en het eerste 'want' en 'zo' wijzen terug naar vers 4.

'Hij is als het licht van de morgen, wanneer de zon opgaat, een morgen zonder wolken; als de glans na de regen, die groen laat opkomen uit de aarde.' (2 Sam. 23:4).

Is zo niet het huis van David? Zal Hij het niet doen uitspruiten?

¹⁴ Companion Bible

‘Uitspruiten’ is het werkwoord dat hoort bij de Spruit, hetgeen een Naam van de Messias, uit het huis van David, bij uitstek is.

*‘Op die dag zal de **SPRUIT** van de HEERE tot een heerlijk sieraad zijn, en de vrucht van de aarde tot trots en luister voor hen in Israël die ontkomen zijn.’ (Jes. 4:2).*

*‘Zie, er komen dagen, spreekt de HEERE, dat Ik voor David een rechtvaardige **SPRUIT** zal doen opstaan. Hij zal als Koning regeren en verstandig handelen, Hij zal recht en gerechtigheid doen op de aarde.’ (Jer. 23:5).*

*‘In die dagen en in die tijd zal Ik voor David een **SPRUIT** van gerechtigheid doen opkomen. Hij zal recht en gerechtigheid doen op aarde.’ (Jer. 33:15).*

*‘Luister toch, hogepriester Jozua, u en uw vrienden die vóór u zitten,— zij zijn immers een wonderteken— want zie, Ik ga Mijn Knecht, de **SPRUIT**, doen komen.’ (Zach. 3:8).*

*‘Zo zegt de HEERE van de legermachten: Zie, een Man— Zijn Naam is **SPRUIT**— zal uit Zijn plaats opkomen, en Hij zal de tempel van de HEERE bouwen.’ (Zach. 6:12).*

Zó zal het huis van David zijn. Zo zal Hij zijn, de Rechtvaardige, de Heerser in de vreze Gods.

In de geest, als een profeet, kon David zien dat God Zelf zijn huis zo zou doen uitspruiten als het groen of de grasscheutjes in de morgenstond. Daarom wordt de Messias ook genoemd ‘een twijgje uit de afgehouden tronk van Isaï’ (Jes. 11:1).

Hoe kon David zo zeker weten dat zijn huis zó zou zijn?

Die wetenschap lag vast in het verbond dat God met hem gesloten had en waarvan Jesaja 55:3, Psalm 89 en 2 Samuël 7 spreken. Die beloften

stonden vast in de opstanding van Christus uit de doden. Daarvan spreken de middelste twee delen van 2 Samuël 23:5

Want Hij heeft mij een eeuwig verbond gesteld, dat in alles wel geordend en bewaard is.

Want daarin is al mijn heil en al mijn vreugde.

Het is in dit eeuwige verbond waarin de komst van de Messias uit het huis van David vastligt en waarin al Davids heil en vreugde was; en niet alleen die van David maar van allen die Hem hebben leren kennen als de geboren, gekruiste en opgestane Koning der Joden.

Dit zijn de lessen van de getrouwe Getuige. Die Naam staat aan het begin van Openbaring. Zou het in het boek Openbaring dan juist niet gaan over de vervulling van al de goedertierenheden van David en Gods verbond met hem?

Hoofdstuk 6

Een snelle Getuige

We zijn aan het eind gekomen van onze studie in de getrouwe Getuige. We hebben Hem gezien als de ware Getuige. Israël was bestemd tot een volk van getuigen; om te getuigen van hun Schepper en Verlosser. Maar al spoedig werd het een volk van valse getuigen en brachten zij niet het getuigenis voort waartoe God hen bestemd had. Daarom wordt Christus genoemd de waarachtige Getuige.

We hebben Christus gezien als de getrouwe Getuige die de vervulling is van het verbond met David. In Jesaja 55:3 en 4 is Hij de Getuige en wordt Hij in verband gebracht met de goedertierenheden van David. Er wordt daar gesproken over een eeuwig verbond.

Ook Psalm 89 spreekt van de getrouwe Getuige en ook daar zien we Hem in het verband met het verbond met David en Zijn goedertierenheden, die vast en zeker zijn.

Nog één Schriftplaats mag ik niet ongenoemd laten. Ook daar vinden we de Getuige. Ook daar gaat het over een eeuwig verbond. En ook daar gaat het over de toekomst van de Heere. Die Schriftplaats is Maleachi 3.

*‘Ik zal naar u toe komen voor het oordeel. Ik zal **een snelle Getuige** zijn tegen de tovenaars, tegen de overspelers, tegen hen die valse eden afleggen en tegen hen die het loon van een dagloner met geweld inhouden, die het recht van weduwe, wees en vreemdeling ombuigen, en Mij niet vrezen, zegt de HEERE van de legermachten.’ (Mal. 3:5).*

Hier wordt de Heere genoemd ‘een snelle Getuige’.

De engel die voor Zijn aangezicht de weg zal bereiden (Mal. 3:1) wordt door Mattheüs aangewezen als Johannes (Mat. 11:10). Omdat zij hem

niet als zodanig hebben herkend hebben zij ook de Heere niet herkend en is ook de dag des Heeren en de oprichting van het Koninkrijk uitgesteld. Hierover heb ik eerder geschreven.¹⁵ Het wachten is op een andere Elia die nog voor de wederkomst van de Heere Jezus zal verschijnen en Zijn weg zal bereiden.

Dat het gaat over de komst van de Heere blijkt uit vers 2.

*'Maar wie zal **de dag van Zijn komst** verdragen? Wie zal bij Zijn verschijning standhouden? Want Hij is als vuur van een edelsmid, en als zeep van de blekers.'* (Mal. 3:2).

De dag van Zijn komst; dat is de dag des Heeren van Openbaring. In die dag komt Hij ten oordeel. Dat zagen we ook terug in vers 5: Ik zal naar u toekomen voor het oordeel.

De Heere, de snelle Getuige wordt hier ook genoemd de Engel van het verbond (Mal. 3:1). Ook hier weer het verbond in verband met de Getuige. Of dit nu het nieuwe verbond is of het verbond met David, de inhoud ervan heeft alles te maken met de komst van de Messias en de vervulling van de beloften aan Zijn volk Israël.

De Getuige is niet alleen de waarachtige en de getrouwe Getuige. Hij is ook de snelle Getuige. Ook dit wijst ons heen naar Openbaring. De openbaring van Jezus Christus gaat over dingen die 'haast' geschieden moeten. Met snelheid en in grote vaart betekent dat. Hierop ziet ook het plotselinge van Zijn komst in Maleachi.

*'**Plotseling** zal naar Zijn tempel komen die Heere Die u aan het zoeken bent, de Engel van het verbond, in Wie u uw vreugde vindt.'* (Mal. 3:1).

David zag deze dag. Voor David was de komst van de Rechtvaardige en de Heerser uit zijn nageslacht vast en zeker. Het lag vast in het eeuwige

¹⁵ Zie hiervoor uitgebreid in 'De dag des Heeren'.

verbond dat God met zijn huis gemaakt had. Daarin lag al zijn heil en vreugde. Vreugde! Dat is ook het woord wat we hier terug vinden. Vreugde in Zijn verbond. Vreugde in Hem, Die de vervulling ervan is. Vreugde in het uitzien naar Zijn komst.

Vreugde in Hem is een bron van sterkte.

'De vreugde van de HEERE, dat is uw kracht' (Neh. 8:11).

Dat is een waarheid voor alle tijden. Zonder Hem is er ook helemaal geen vreugde en dus ook geen kracht.

God openbaart Zich in Zijn Woord. In het onderzoeken ervan vinden we Hem en Hij is de Bron van alle kracht en vreugde van ons leven.

Hij is de snelle Getuige.

Hij is de waarachtige Getuige.

Hij is de getrouwe Getuige.

In die Getuige ligt alles vast en zeker besloten door Zijn dood en opstanding. Geloofd zij die Naam.

